

Controleprotocol Zaffier 2023

Aan : Dagelijks Bestuur Zaffier
Van : Ivo Tromp
E-mail : i.tromp@zaffier.nl
Datum : 16 november 2023
Bijlage : Modelverantwoording (verplicht), samenvatting stappenplan begrotingsonrechtmatigheid en beslisboom getrouwheid- en rechtmatigheidsbevindingen

Behandelwijze:

ter besluitvorming	☒
hamerstuk	☐
ter bespreking	☐
ter kennisneming	☐

Afstemming financiële zaken:	ja, akkoord	☐	n.v.t.	☒
Afstemming juridische zaken:	ja, akkoord	☐	n.v.t.	☒
Afstemming uitvoering:	ja, akkoord	☐	n.v.t.	☒
Advies cliëntenraad:	ja, akkoord	☐	n.v.t.	☒

1.1 Inleiding

Met ingang van boekjaar 2023 zal de verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur (DB) van Zaffier voor de rechtmatigheid benadrukt worden doordat het DB een verantwoording over de rechtmatigheid (exclusief getrouwheid) van de relevante financiële beheer handelingen en de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties af moet gaan geven in plaats van de accountant. Deze wijziging komt voort uit het rapport 'Vernieuwing van de begroting en verantwoording van gemeenten' van de commissie Depla. Het uitgangspunt van de wetgever is dat de reikwijdte van de verantwoording door het DB niet wijzigt ten opzichte van de situatie tot en met 2022 waarin de accountant een rechtmatigheidsoordeel gaf in zijn controleverklaring bij de jaarrekening.

Het is de verwachting dat als gevolg van de wijziging van de verantwoording van de accountant naar het DB een kwaliteitsimpuls uitgaat op de interne processen en beheersing. Het DB dient immers te kunnen steunen op een adequaat functionerend systeem van interne beheersing en -controle, om (primair) te waarborgen dat Zaffier bij alle (financiële) beheershandelingen en transacties de wet- en regelgeving naleeft. Dit systeem is tevens van belang bij het opstellen van een overzicht van afwijkingen van rechtmatigheid. Tevens is de verwachting dat er meer vooruitgekeken gaat worden naar het oplossen van onrechtmatigheden, omdat het DB ook beheersmaatregelen moet formuleren. Wat gaat het DB doen om waar mogelijk bestaande onrechtmatigheden op te heffen of nieuwe onrechtmatigheden te voorkomen? Ook dit laatste kan een gespreksonderwerp zijn tussen algemeen bestuur (AB) en DB. Hierbij is het van belang dat het voltallige DB verantwoordelijk is (en zich verantwoordelijk voelt) voor het afgeven van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening van Zaffier.

Rechtmatigheid is een juridische term, die aangeeft dat een (voorgenomen) handelwijze in overeenstemming is met de geldende regels en besluiten. Dit begrip is van toepassing op alles wat Zaffier qua taken op zich neemt. Dit betekent dat alle handelingen van Zaffier moeten voldoen aan alle wet- en regelgeving op het gebied van bijvoorbeeld arbeidsomstandigheden (Arbo), aanbestedingen, subsidievoorwaarden, AB-besluiten enzovoort. Van een overheidsorganisatie mag immers verwacht worden dat zij conform wet- en regelgeving handelt.

Het begrip rechtmatigheid in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording is echter een minder omvattend begrip. Bij rechtmatigheid in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording bestaat er een duidelijke relatie met het financiële beheer. Er moet immers worden verantwoord dat baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Het gaat om de financiële rechtmatigheid, zijnde het voldoen aan wet- en regelgeving bij het uitvoeren van financiële beheershandelingen. Regels met betrekking tot handelingen en beslissingen van niet-financiële aard (bijvoorbeeld in relatie tot arbeidsomstandighedenwet, algemene verordening persoonsgegevens, archiefwet) maken geen onderdeel uit van het normenkader voor de rechtmatigheidscontrole/verantwoording 2023. Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard dienen wel in algemene zin te worden betrokken bij de inschatting van het algemene risicobeleid en -beheer (bijvoorbeeld claims). De ratio hiervan is dat niet-financiële handelingen wel kunnen leiden tot financiële risico's, waarvoor Zaffier bijvoorbeeld een voorziening zou moeten vormen.

Het bestuurlijke belang

Rechtmatigheid is één van de kernbegrippen van goed overheidsbestuur. Burgers en bedrijven moeten er op kunnen vertrouwen dat overheden publieke gelden rechtmatig verwerven en besteden en dat hun vertegenwoordigers in de besturen van overheden er op toezien dat dit gebeurt. Daarom nemen overheden zelf maatregelen in de organisatie die waarborgen verschaffen en zijn er ook in de regelgeving eisen aan de interne controle op rechtmatigheid opgenomen. Het gekozen AB ziet toe op de naleving van deze regels. Een invulling van dit laatste is dat de rechtmatigheidsverantwoording van het DB onderdeel uitmaakt van de jaarrekening. Deze verantwoording helpt het AB om de rechtmatigheid van de verwerving en besteding van publieke middelen te beoordelen en te controleren.

Rol van het AB

De rechtmatigheidsverantwoording betekent voor het AB een versteviging van de kaderstellende en controlerende rol. Het is van belang dat het AB dit ook zo ziet en hier zelf actief op inspeelt.

Kaderstellen

Het AB heeft op verschillende momenten een kaderstellende rol. Dat begint in feite al aan de voorkant wanneer zij de financiële verordening (212 Gemeentewet) vaststelt. Daarin staan immers de (financiële) spelregels waaraan Zaffier zich moet houden. Bijvoorbeeld wat de grens is voor investeringen die worden geactiveerd. Bij het vaststellen van kaders hoort ook het vaststellen van de *verantwoordingsgrens* en *rapportagegrens* voor de rechtmatigheidsverantwoording.

Normen- en toetsingskader voor de rechtmatigheidsverantwoording/controle

Het AB stelt het normenkader vast voor de rechtmatigheidsverantwoording c.q. de (verbijzonderde) interne controle op rechtmatigheid. Het normenkader is de set aan hogere (externe) en interne wet- en regelgeving waaraan in het kader van de rechtmatigheid moet worden voldaan. Daarbij gaat het zowel om Europese regelgeving, wettelijke bepalingen als eigen regelgeving, zoals verordeningen en besluiten vastgesteld door het AB. In dit kader zijn bij de wettelijke bepalingen alleen de financiële beheershandelingen van belang, zoals bijvoorbeeld Europese aanbestedingsrichtlijnen en niet de wettelijke bepalingen rond bijvoorbeeld naleving van privacyregels. Uiteraard moet Zaffier deze regels ook naleven, maar bij het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording spelen deze geen rol. Voor verordeningen geldt dat alle verordeningen voor zover deze bepalingen bevatten over financiële beheershandelingen onderdeel uitmaken van het normenkader. Ook andere besluiten van het AB met een kaderstellend karakter en die bepalingen bevatten over financiële beheershandelingen, zijn een verplicht onderdeel van het normenkader (begroting, besluiten over investeringsvoorstellen, beleidsnota's).

Controleren

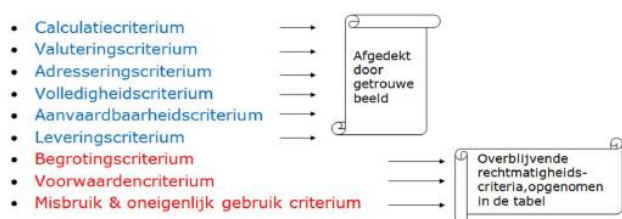
Na de kaderstellende rol komt de controlerende rol van het AB aan bod. Deze komt met name aan de orde bij het vaststellen van de jaarstukken, maar heeft ook betrekking op andere documenten die aan het AB ter beoordeling worden voorgelegd. Het DB legt binnen de jaarstukken onder meer verantwoording af over het gevoerde beleid, de rechtmatigheidsverantwoording, en in haar controlerende rol beoordeelt het AB deze. Om het DB decharge te geven worden de jaarstukken door het AB vastgesteld. Bij de bespreking van de jaarstukken wordt ook de rechtmatigheidsverantwoording van het DB en het accountantsrapport besproken. Het AB kan het DB bevragen op de oorzaak van de geconstateerde (rechtmatigheids)fouten en onduidelijkheden en de maatregelen die het DB gaat treffen om de oorzaken van deze fouten weg te nemen. Het gaat dan in de regel om (structurele) beheersmaatregelen.

1.2 Rechtmatigheidscriteria en normenkader

1.2.1 Criteria

Het begrip financiële rechtmatigheid is concreet gemaakt met behulp van negen criteria. In de jaarrekening legt het DB verantwoording af over alle negen criteria van rechtmatigheid. De eerste zes criteria, die betrekking hebben op getrouwheid en ook onderdeel zijn van rechtmatigheid, komen tot uitdrukking in de balans en het overzicht van baten en lasten. De drie laatste specifieke rechtmatigheidscriteria komen tot uitdrukking in de rechtmatigheidsverantwoording. De negen criteria gelden ook als uitgangspunt vanuit de wetgever, waarbij de reikwijdte van de verantwoording niet wijzigt ten opzichte van de situatie tot en met 2022, waarin de accountant een oordeel gaf over de rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties in zijn controleverklaring.

Derhalve worden zes criteria afgedekt door het getrouwe beeld (externe accountantscontrole) en drie criteria vallen onder de rechtmatigheid (rechtmatigheidsverantwoording van het DB). In het onderstaande schema is dit inzichtelijk gemaakt.

Dit houdt in dat:

1. er vastgesteld wordt dat de gepresenteerde bedragen juist berekend zijn (**calculatiecriterium**);
2. de juistheid van het tijdstip van betaling en van de verantwoording van verplichtingen wordt vastgesteld (**valuteringscriterium**);
3. de juistheid van de adressering van de rechthebbende waar een financiële stroom naar toe is gegaan vastgesteld is (**adresseringscriterium**);
4. de volledigheid van alle opbrengsten die verantwoord zouden moeten zijn, ook verantwoord zijn (**volledigheidscriterium**);
5. de financiële beheershandelingen passen bij de activiteiten van de gemeenschappelijke regeling en dat in relatie tot de kosten een aanvaardbare tegenprestatie is overeengekomen (**aanvaardbaarheidscriterium**);
6. de levering heeft plaatsgevonden (ook wel aangeduid als 'prestatielevering') (**leveringscriterium**);
7. de financiële handelingen passen binnen het kader van de geautoriseerde begroting (**begrotingscriterium**);
8. voorwaarden in wet- en regelgeving worden nageleefd, zoals subsidievoorwaarden (**voorwaardencriterium**);
9. er een toetsing op juistheid en volledigheid van gegevens die door derden zijn verstrekt plaats vindt met het oog op het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van regelingen (**M&O criterium**).

De **prestatielevering** is een onderdeel van het getrouwe beeld (het leveringscriterium) en daarmee onderwerp van de accountantscontrole. Dit aspect komt dus niet terug in de rechtmatigheidsverantwoording. Uiteraard is het mogelijk om over dit aspect toelichting te geven, bijvoorbeeld in de paragraaf bedrijfsvoering.

In de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV is een nadere uitwerking gegeven van deze begrippen en de manier waarop hier in de praktijk mee om kan worden gegaan.

1.2.2 Normenkader

Het normenkader voor een rechtmatigheidscontrole betreft de inventarisatie van de voor deze controle relevante regelgeving van hogere overheden en van Zaffier zelf. De inventarisatie bestaat uit de externe wetgeving en de eigen regelgeving, voor zover het financiële beheershandelingen betreft.

Het normenkader moet actueel worden gehouden en wordt aangepast op basis van nieuwe wet- en regelgeving. Daarom wordt het normenkader elk jaar opnieuw vastgesteld door het AB. Het normenkader is vooral voor het voorwaardencriterium van belang.

Bij de externe wetgeving is alleen wet- en regelgeving van belang die bepalingen bevat over financiële beheershandelingen zoals bijvoorbeeld Europese aanbestedingsrichtlijnen. Voor verordeningen geldt dat alle verordeningen voor zover die bepalingen bevatten over financiële beheershandelingen onderdeel uitmaken van het normenkader. Andere besluiten van het AB met een kaderstellend karakter en besluiten die bepalingen bevatten over financiële beheershandelingen zijn ook een verplicht onderdeel van het normenkader. Het is niet mogelijk dat het DB eigen verordeningen buiten beschouwing mag laten bij de rechtmatigheidscontrole. Wel kan het AB besluiten dat aan bepaalde onderdelen van verordeningen geen financiële consequenties worden verbonden. Dat kan alleen als deze onderdelen niet verplicht voortvloeien uit hogere regelgeving.

1.2.3 Rechtmatigheidsverantwoording Dagelijks Bestuur (DB)

De rechtmatigheidsverantwoording die het DB aflegt in de jaarrekening is gebaseerd op een standaardmodel dat bij wet is vastgelegd (zie bijlage 1).

De tekst van de rechtmatigheidsverantwoording ligt vast en moet door het DB op de volgende punten worden aangevuld:

1. Datum vaststelling normenkader;
2. Het door het AB vastgestelde grensbedrag;
3. Wel of niet voldoen aan rechtmatigheid criteria;
4. Geconstateerde afwijkingen boven de verantwoordingsgrens.

Binnen de rechtmatigheidsverantwoording wordt onderscheid gemaakt tussen afwijkingen, waaronder fouten en onduidelijkheden en begrotingsonrechtmatigheden. Deze begrippen zijn onderling niet uitwisselbaar al kan er wel sprake zijn van overlap.

1. Afwijkingen: posten die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen (fouten) en posten, waarbij voor het DB een onduidelijkheid bestaat over de rechtmatigheid (onduidelijkheden).
2. Fouten: Rechtmatigheidsfouten treden op bij financiële beheershandelingen, waarbij de in het normenkader beschreven wet- en regelgeving niet is nageleefd.
3. Onduidelijkheden: Indien het DB in het kader van de verslaggeving niet kan aangeven of er sprake is van een rechtmatigheidsfout of niet.
4. Begrotingsonrechtmatigheden: Hiervan is sprake als het DB bij de realisatie van doelen en het realiseren van activiteiten de door het AB vastgestelde budgetten voor wat betreft de lasten of investeringsbudgetten overschrijdt (1), toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves die niet door het AB zijn vastgesteld (2) en als bij overschrijdingen van lasten of investeringsbudgetten en/of lagere of hogere baten dan begroot de begroting niet tijdig met begrotingswijzigingen is aangepast (3). Wat niet tijdig concreet betekent wordt bepaald door de 'spelregels' tussen het AB en het DB over het informeren en vaststellen van begrotingswijzigingen bij overschrijdingen van

lasten of investeringsbudgetten en/of lagere of hogere baten dan begroot. Deze spelregels zijn veelal in de financiële verordening art. 212 Gemeentewet opgenomen.

NB: De term 'onzekerheden' komt voort uit de accountantscontrole en is van een andere aard dan 'onduidelijkheden'.

Afwijkingen, onrechtmatigheden, onduidelijkheden, misbruik, niet naleven wet- en regelgeving en begrotingsonrechtmatigheden.

De rechtmatigheidsverantwoording door het DB gaat dus primair om de (gevolgen van) financiële beheershandelingen (financiële rechtmatigheid). De rechtmatigheidsverantwoording conform het verplicht toe te passen standaardmodel (bijlage 1 bij de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV) moet gezien worden als de minimaal vereiste verantwoording.

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In de rechtmatigheidsverantwoording licht het DB toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het AB vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met financiële bepalingen in de relevante externe of interne wet- en regelgeving.

1.3 Toetsingscriteria financiële rechtmatigheid

De controle van de rechtmatige totstandkoming van de baten en lasten en balansmutaties leidt tot drie extra toetsingscriteria ten opzichte van de controle voor het getrouwe beeld, namelijk het begrotingscriterium, het voorwaardencriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium.

1.3.1 Begrotingscriterium

Bij de rechtmatigheidsverantwoording vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). Uitgangspunt is het niveau waarop het AB de budgetten in de begroting en bij investeringen geautoriseerd heeft. In de begroting zijn de bedragen voor de baten en lasten vermeld die door het AB zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma (ervan uitgaande dat het AB de begrotingsbedragen op programmaniveau heeft vastgesteld), de juiste investering, het toereikend zijn van het begrotingsbedrag, alsmede het begrotingsjaar van belang zijn. Als blijkt dat de gerealiseerde bedragen hoger zijn dan de, ook na de laatste begrotingswijziging, geraamde bedragen dan kan er sprake zijn van onrechtmatige uitgaven (begrotingsonrechtmatigheid) aangezien deze lasten buiten het budgetrecht van het AB tot stand zijn gekomen.

Begrotingsonrechtmatigheden (exploitatie en investeringen)(beleidsmatig en/of financieel) moeten geautoriseerd worden door het AB. Hiermee wordt toestemming gevraagd voor het te realiseren beleid en voor de besteding van het benodigde bedrag. Begrotingswijzigingen moeten volgens de Gemeentewet tijdens het jaar zelf nog door het AB worden vastgesteld. Indien een wijziging niet meer in het jaar zelf is vastgesteld zijn bestedingen afwijkend van het begrotingsbedrag strikt genomen onrechtmatig. Uitgangspunt is dus dat iedere afwijking van de begroting onrechtmatig is. De financiële beheershandeling die deze afwijking van de begroting veroorzaakt, kan namelijk in strijd zijn met het budgetrecht van het AB zoals geregeld in de Gemeentewet. Het bepalen welke begrotingsonrechtmatigheden al dan niet verwijtbaar zijn, is voorbehouden aan het AB.

Het AB bepaalt zelf op welk niveau de budgetten in de begroting en investeringen worden geautoriseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het is aan het AB om te bepalen in hoeverre afwijkingen acceptabel zijn. Bij hogere lasten dan was begroot, wordt bijvoorbeeld beoordeeld of deze worden gecompenseerd door aan de lasten gerelateerde hogere baten. Een voorbeeld van een niet binnen het beleid passende afwijking is het doen van een investering buiten het investeringskader van een gemeenschappelijke regeling (bijvoorbeeld zonder budget (krediet)besluit). Het is van belang dat het DB en AB eenduidige afspraken maken op welke wijze begrotingsonrechtmatigheden in de nieuwe situatie benaderd worden. Deze afspraken worden vastgelegd in de financiële verordening of de beleidsnota rechtmatigheid/normenkader.

De rechtmatigheidsverantwoording van het DB bevat het totaal aan afwijkingen voor zover die (samen met eventuele andere financiële onrechtmatigheden) boven de door het AB vastgestelde verantwoordingsgrens uitkomen. Voor de afwijkingen die passen binnen de gemaakte afspraken tussen het AB en het DB wordt vervolgens verwezen naar de programma's.

De afwijkingen tussen begroting en jaarrekening maken immers onderdeel uit van de toelichting van de programma's onder de derde W-vraag. Daarnaast wordt een totaaloverzicht van afwijkingen opgenomen in de jaarrekening als toelichting op het overzicht van baten en lasten. In de rechtmatigheidsverantwoording worden vervolgens alleen de afwijkingen toegelicht die niet passen in de afspraken tussen het AB en het DB en waar mogelijk het (politieke) verantwoordingsdebat over gaat in het AB. Uiteindelijk stemt het AB, al dan niet, in met deze afwijkingen bij de behandeling van de jaarrekening, op basis van een eventuele indemniteitsprocedure. Kern van de verantwoording van het DB is dat deze de afwijkingen benoemd waarbij de door het AB vastgestelde grens is overschreden.

Voor de afweging of afwijkingen leiden tot opname in de rechtmatigheidsverantwoording dienen de baten en lasten apart te worden beschouwd en derhalve niet te worden gesaldeerd. Eveneens dient rekening te worden gehouden met het niveau waarop het AB de begroting autoriseert. Bijvoorbeeld op niveau van een programma of programmaonderdeel. Het kan hier ook gaan om begrotingsonrechtmatigheden waarbij het DB binnen het door het AB uitgezette beleid is gebleven.

Met opmerkingen [NSB1]: Wat staat hier nou?

Overwegingen die daarbij meegenomen kunnen worden zijn bijvoorbeeld:

- Er is wel/niet tijdig een voorstel ingediend om de begroting te wijzigen;
- De overschrijding past wel/niet binnen het door het AB geaccordeerde beleid;
- Er is sprake van compensatie via direct te relateren baten;
- Er is sprake van een open-einde-regeling;
- Het AB is wel geïnformeerd, maar er is geen begrotingswijziging vastgesteld;
- Etc.

Uit deze opsomming blijkt dat het DB en AB eenduidige afspraken moeten maken op welke wijze begrotingsonrechtmatigheden in deze nieuwe situatie benaderd worden. Deze afspraken worden vastgelegd in de financiële verordening.

Beheersmaatregelen Zaffier

- ⇒ Overschrijdingen die gedurende het jaar bekend worden, worden aan het AB ter vaststelling voorgelegd, bijvoorbeeld via de bestuursrapportages.
- ⇒ Na de eerste half jaar cijfers wordt er een begrotingswijzigingsproces opgestart indien dit noodzakelijk is.
- ⇒ Nog niet geautoriseerde overschrijdingen worden in de jaarstukken (rechtmatigheidsverantwoording en paragraaf bedrijfsvoering) toegelicht en worden door de vaststelling van de jaarrekening door het algemeen bestuur alsnog geautoriseerd.
- ⇒ Afwijkingen zullen (conform BBV) in de jaarrekening herkenbaar worden opgenomen en van een toelichting worden voorzien.
- ⇒ Via de rechtmatigheidsverantwoording zal inzicht gegeven worden op het totaalniveau van alle afwijkingen ten opzichte van de begroting op programmaniveau, voor zover deze de door het AB vastgestelde verantwoordingsgrens te boven gaan.

1.3.2 Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse interne en externe wet- en regelgeving zoals opgenomen in het normenkader voor de rechtmatigheid 2023 en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.

Het voorwaardencriterium levert vooral aandachtspunten op bij subsidieverstrekking (vooral naleven eigen voorwaarden) en niet toegestane staatssteun; aanbestedingen; Participatiewet; modelverordeningen 212 en 213a; bevoegdheden; personeelslasten en verordeningen. Onderwerpen die onder de rechtmatigheidsverantwoording vallen zijn:

Aanbestedingswet (inclusief meerjarige inkoopcontracten)

De regels over aanbesteden staan in de **Aanbestedingswet 2012** en het **Aanbestedingsbesluit**. Op 9 maart 2016 is in de Tweede Kamer het Wetsvoorstel tot wijziging van de Aanbestedingswet behandeld. De aangepaste aanbestedingswet 2012 is per 1 juli 2016 in werking getreden. Overeenkomsten die na 18 april 2016 zijn gesloten, moeten voldoen aan de nieuwe aanbestedingsregels.

Het ten onrechte niet toepassen van de Aanbestedingswet met betrekking tot de aanbestedingsnormbedragen leidt tot een financiële rechtmatigheidsfout.

Het veelvuldig niet naleven van de overige normbedragen uit de Gids Proportionaliteit of het slecht documenteren/motiveren moet worden gerapporteerd via de paragraaf bedrijfsvoering

Beheersmaatregelen Zaffier

- ⇒ De bevoegdheid voor het tekenen van inkoopcontracten is beperkt tot een aantal managementposities en vastgelegd in mandaten (mandaatregeling Zaffier nog in ontwikkeling)
- ⇒ Het inkoopbeleid (nog in ontwikkeling) geeft instructie en handvaten hoe op een rechtmatige manier ingekocht moet worden
- ⇒ Extra controles die worden uitgevoerd door de verbijzonderde interne controle

Specifieke uitkeringen (SPUK) / SiSa

In tegenstelling tot eerdere uitingen (zoals in de Notitie Rechtmatigheidsverantwoording van de commissie BADO) dienen gevonden afwijkingen (rechtmatigheidsfouten en/of onduidelijkheden) die voortvloeien uit de verantwoording van de specifieke uitkeringen (SiSa-bijlage) ook opgenomen te worden in de rechtmatigheidsverantwoording.

Beheersmaatregelen Zaffier

- ⇒ De verbijzonderde interne controles op basis van het interne controle plan.

Regeling Schatkistbankieren decentrale overheden (geen activiteiten m.b.t. Fido, Ufdo en Ruddo)

Overtredingen van deze wet- en regelgeving leiden tot onrechtmatigheden, niet-financiële onrechtmatigheden hoeven niet in de rechtmatigheidsverantwoording te worden opgenomen. Financiële onrechtmatigheden moeten worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

Beheersmaatregelen Zaffier

- ⇒ Op basis van de regeling wordt het drempelbedrag voor het schatkistbankieren berekend als percentage van de begroting. Bedragen op de BNG rekening boven dit drempelbedrag worden automatisch afgeroomd naar de Nederlandse schatkist.
- ⇒ Aan het einde van het jaar vindt er een controle plaats op de juiste toepassing van het drempelbedrag.

Wet Markt en Overheid

Met ingang van 1 juli 2012 is de Wet Markt en Overheid van toepassing voor overheidsorganisaties. Het doel van deze wet is om oneerlijke concurrentie door overheidsorganisaties met marktpartijen te voorkomen en om zo een gelijkwaardig speelveld te creëren. De Wet Markt en Overheid schrijft voor dat bij economische activiteiten de integrale kosten van deze producten en diensten (inclusief winstopslag) doorberekend moeten worden aan de afnemers. Het niet naleven van de bepalingen van de Wet Markt en Overheid valt onder de categorie niet financiële rechtmatigheid. Bij niet naleven is dus sprake van een formele rechtmatigheidsfout.

Wanneer het vermoeden bestaat dat een overheidsbedrijf in het kader van de mededingingswet niet alle kosten voor een dienst doorberekend, de eigen overheidsbedrijven bevoordeeld, gegevens onjuist gebruikt en functies (van overheid en markt) niet goed scheidt (de vier gedragsregels van de Wet Markt en Overheid in het kader van mededinging) is wel sprake van een mogelijk financieel gevolg en dus van een mogelijke financiële rechtmatigheidsfout of -onzekerheid. In de praktijk zal een vermoeden van niet naleven van de mededingingswet veelal ontstaan als een klacht wordt ingediend of een onderzoek door de Autoriteit Consument en Markt (ACM) wordt ingesteld. Dat zal dan veelal leiden tot een onzekerheid in het kader van de financiële rechtmatigheid.

Deze onzekerheid over de rechtmatigheid moet, indien belangrijk voor het inzicht, worden toegelicht in de verantwoording van de gemeenschappelijke regeling. Wanneer de ACM een boete oplegt of een rechter een uitspraak doet is sprake van een financiële rechtmatigheidsfout.

Relevantie voor Zaffier

Op voorhand worden er geen controles/werkzaamheden uitgevoerd, maar zodra er sprake is van identificatie of vermoedens van niet-naleving dan zullen controles worden uitgevoerd aan de hand van de gehanteerde rekentools voor de tarieven van de in rekening gebrachte taken en/of activiteiten.

Wet normering topinkomens

Per 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. Bij de inwerkingtreding van de WNT is de Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens (WOPT) ingetrokken. Per 1 juli 2017 is de wetsevaluatie Wet normering topinkomens in werking getreden, waarmee de WNT op enkele onderdelen is gewijzigd/aangepast. De WNT kent drie regimes:

1. Een algemeen bezoldigingsmaximum
2. Een sectoraal bezoldigingsmaximum
3. Het openbaarmakingsregime

De WNT voorziet in een instrument waarmee daadwerkelijk kan worden

ingegrepen in de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector. Bij het overschrijden van de WNT-bepalingen is sprake van een onverschuldigde betaling (met inachtneming van het overgangsrecht). De topfunctionaris is verplicht tot terugbetaling(sverplichting) en de afspraken met de topfunctionaris dienen te worden aangepast. Bij het niet opnemen van de terugbetaling in de jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling is sprake van een financiële rechtmatigheidsfout.

Beheersmaatregelen Zaffier

- ⇒ Directie en managementteam vallen onder de cao-SGO welke voldoet aan de Wet Normering Topinkomens (WNT);
- ⇒ Toezichthoudende topfunctionarissen (leden DB en AB) zijn onbezoldigd;
- ⇒ Indien er sprake is van overige emolumenten voor directie/managementteam wordt dit ter beoordeling voorgelegd aan de Concerncontroller.

1.3.3 Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O)

De rechtmatigheidseis betreft ook de toetsing (verbijzonderde interne controle) op juistheid en volledigheid van de gegevens, die door de belanghebbenden zijn verstrekt om het voldoen aan voorwaarden aan te tonen. Dit ter voorkoming en bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving (M&O-criterium).

Onder misbruik wordt verstaan:

Het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen of niet dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen. Misbruik van overheidsmiddelen kan gelijk worden gesteld met het plegen van fraude om zich onrechtmatig overheidsmiddelen toe te eigenen. Bij fraude passen beheersmaatregelen zoals fraudepreventie, handhaving, fraudeopsporing en sancties.

Onder oneigenlijk gebruik wordt verstaan:

Het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving maar in strijd met het doel en de strekking daarvan. De beheersmaatregelen die daarbij passen zijn: handhaving, voorlichting, analyse toepassing en actualisering wet- en regelgeving.

Misbruik is onrechtmatig, oneigenlijk gebruik niet. Wanneer sprake is van misbruik van overheidsmiddelen moeten deze middelen worden teruggevorderd. Als in de jaarrekening geen terugvordering is verantwoord is er geen sprake van een getrouw beeld en een financiële rechtmatigheidsfout. Wanneer oneigenlijk gebruik van overheidsmiddelen is geconstateerd, is geen sprake van een rechtmatigheidsfout.

Het is aan Zaffier om effectieve maatregelen te nemen om misbruik en oneigenlijk (M&O) gebruik te voorkomen. De gemeenschappelijke regeling beziet in eerste plaats welke eisen de wet- en regelgeving stelt ten aanzien van M&O, wat daarin is geregeld omtrent de handhaving en hoe zich dat heeft vertaald naar de opzet van de interne organisatie. Om dit te bewerkstelligen is een mix van maatregelen nodig. Een mogelijk uitgangspunt hiervoor is het opstellen van een (overkoepelende) nota M&O. Het is overigens niet verplicht om voor het voeren van het M&O-beleid een overkoepelende nota vast te stellen. Het M&O-beleid moet voldoende actueel zijn en voldoende zijn afgestemd op de meest recente wetgeving en de praktijk.

Het DB van Zaffier dient een uitspraak te doen in hoeverre het M&O beleid ook feitelijk wordt nageleefd en of de getroffen (beheers)maatregelen werken. De basis daarvoor ligt in belangrijke mate bij de uitkomsten van de intern uitgevoerde controles en evaluaties.

Wanneer het DB concludeert dat het M&O-beleid (op onderdelen) niet actueel is en/of dat er geen M&O-beleid bestaat of het M&O-beleid feitelijk niet wordt nageleefd dan vermeldt het DB dit in de paragraaf bedrijfsvoering van het jaarverslag.

Daadwerkelijke afwijkingen als gevolg van misbruik worden, voor zover deze niet het getrouwheidsaspect raken, betrokken bij het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording.

Naast misbruik en oneigenlijk gebruik kan er sprake zijn van fraude. De term fraude is juridisch niet gedefinieerd. In het dagelijks taalgebruik is het gebruikelijk misbruik en oneigenlijk gebruik ook als fraude te bestempelen, denk hierbij aan een term als 'bijstandsfraude' of aan 'fraude' met vergunningen. Dit type fraudes valt nadrukkelijk onder het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium. Het gaat hier om derden die misbruik maken van (gemeentelijke) regelingen. Dit misbruik en oneigenlijk gebruik moet wel duidelijk worden onderscheiden van fraude in het kader van de controle van de jaarrekening door de accountant.

De accountant heeft een verantwoordelijkheid met betrekking tot fraude in het kader van de controle van de jaarrekening. Dit type fraudes omvat opzettelijke handelingen door één of meerdere personen binnen de gemeenschappelijke regeling, waarbij gebruik wordt gemaakt van misleiding teneinde een onrechtmatig of onwettig voordeel te behalen. Een voorbeeld is het betalen van valse facturen waarbij één of meerdere personen binnen de gemeenschappelijke regeling betrokken zijn. Dit type fraudes is een onderdeel van de getrouwheidsverklaring van de accountant en wordt daarom niet opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Als de gemeenschappelijke regeling deze fraude op een juiste manier heeft verwerkt in de jaarrekening, dan kan deze toegelicht worden in de paragraaf bedrijfsvoering, maar er is geen verplichting.

De commissie BBV adviseert om geconstateerde fraude door eigen medewerkers toe te lichten in de paragraaf bedrijfsvoering.

Beheersmaatregelen Zaffier

- ⇒ Om misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsmiddelen te voorkomen maakt Zaffier gebruik van een intern controleplan en frauderisicoanalyse (frauderisicoanalyse Zaffier nog in ontwikkeling), welke met regelmaat zal worden geagendeerd bij het management en bestuur.

1.4 Overwegingen voor het vaststellen van de verantwoordingsgrens en rapportagegrens voor rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording

De verantwoordingsgrens is een door het AB vastgesteld bedrag. Als het totaal van de rechtmatigheidsafwijkingen (fouten en onduidelijkheden) boven deze grens uitkomt dan moet het DB een overzicht van de afwijkingen opnemen in de rechtmatigheidsverantwoording van de jaarrekening.

Onder afwijkingen wordt afzonderlijk verstaan rechtmatigheidsfouten (dus het niet naleven van wet- en regelgeving) en posten waarvan bij het DB onduidelijkheid bestaat over de rechtmatigheid, omdat deskundigen en adviseurs (bijvoorbeeld juristen) van mening verschillen over de rechtmatigheid van een financiële beheershandeling die ten grondslag ligt aan baten en lasten en balansmutaties (onduidelijkheden).

Voor zowel rechtmatigheidsfouten als voor onduidelijkheden afzonderlijk geldt hetzelfde percentage. Fouten en onduidelijkheden mogen daarbij niet bij elkaar worden opgeteld.

De verantwoordingsgrens moet vallen binnen een bandbreedte van 0% tot 3% van de totale lasten van Zaffier, inclusief de toevoegingen aan de reserves. Het AB is vrij om binnen deze bandbreedte de verantwoordingsgrens te bepalen.

Blijven zowel de rechtmatigheidsfouten als onduidelijkheden onder de verantwoordingsgrens dan worden geen afwijkingen opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording van de jaarrekening. Wel blijft het relevant om alle geconstateerde afwijkingen te vermelden in bijvoorbeeld de paragraaf bedrijfsvoering van het jaarverslag. Hiervoor kan het AB ook een grens met het DB afspreken, de **rapportagegrens**.

Een verantwoordingsgrens van 1% voor de rechtmatigheidsverantwoording komt overeen met de huidige door de accountant gehanteerde materialiteit voor de getrouwheidscontrole, € 764.570,- op basis van de begroting van 2023 van Zaffier (totale begrote lasten inclusief toevoegingen aan de reserves bedraagt € 76.457.000,-). Aan het einde van 2023 wordt de verantwoordingsgrens berekend op basis van de daadwerkelijk gerealiseerde lasten inclusief toevoegingen aan de reserves.

Het is de verwachting dat met een verantwoordingsgrens van 1% een kwalitatief goede inrichting van interne beheersing kan worden opgezet met een juiste balans tussen informeren en extra inspanningen. De invoering van de verantwoordingsgrens zal echter extra inspanningen van Zaffier vragen inzake het detecteren en rapporteren van rechtmatigheidsfouten en onduidelijkheden. Dit gecombineerd met het feit dat Zaffier een nieuwe gemeenschappelijke regeling is in opbouw wordt voorgesteld om voor 2023 een verantwoordingsgrens van 3% te hanteren, voor 2024 een verantwoordingsgrens van 2% en vanaf 2025 een verantwoordingsgrens van 1% te hanteren (groeimodel). De stevige ambitie wordt in 2026 geëvalueerd.

Zaffier stelt jaarlijks een uitvoeringsplan (interne controle plan) op waarin per proces beschreven wordt wat het ingeschatte risiconiveau is, wat er daadwerkelijk gecontroleerd wordt en de steekproefomvang, welke zal worden afgeleid van de berekende verantwoordingsgrens. De steekproefomvang en de selectiewijze zal worden afgestemd met de externe accountant.

Rapportagegrens voor de rechtmatigheidsverantwoording

De rapportagegrens is de grens die uitgangspunt is voor het rapporteren van (financiële) rechtmatigheidsfouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering van het jaarverslag. Geconstateerde fouten en onduidelijkheden die boven de rapportagegrens vallen worden opgenomen en toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering. Wanneer de rapportagegrens gelijk is aan de verantwoordingsgrens komen er alleen bevindingen in de paragraaf bedrijfsvoering wanneer het totaal van de fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens uitkomen. Het is daarom mogelijk dat het AB de rapportagegrens lager vaststelt dan de verantwoordingsgrens.

Een lagere rapportagegrens leidt in beginsel niet tot aanvullende werkzaamheden, maar wel tot een uitgebreidere paragraaf bedrijfsvoering.

De rapportagegrens kan worden vastgesteld op een percentage van de verantwoordingsgrens of op een maatschappelijk relevant geacht absoluut bedrag. Voor de rapportagegrens wordt voorgesteld om € 100.000,- te hanteren.

In de paragraaf bedrijfsvoering worden in ieder geval de individuele rechtmatigheidsfouten en individuele onduidelijkheden gemeld, voor zover deze (individueel) boven de rapportagegrens van € 100.000,- liggen. De paragraaf bedrijfsvoering is de plek om een nadere toelichting te geven door het DB ten aanzien van onderwerpen die de rechtmatigheid raken en hoe de beheersing is vormgegeven. In deze paragraaf worden de speerpunten van de bedrijfsvoering toegelicht. Eveneens moet in ieder geval een nadere toelichting worden gegeven op alle afwijkingen (rechtmatigheidsfouten en onduidelijkheden) die in de rechtmatigheidsverantwoording zijn opgenomen voor zover deze de rapportagegrens overschrijden. Aspecten die hierbij aan de orde komen zijn de tussentijdse communicatie met het AB - of de reden waarom deze achterwege is gebleven - alsmede de maatregelen die zijn genomen om verbeteringen aan te brengen om het handelen conform wet- en regelgeving afdoende in processen te waarborgen c.q. welke beheersmaatregelen zijn getroffen en nog worden getroffen om deze afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

1.5 Getrouwheidscontrole door accountant

Goedkeuringstoleranties getrouwheidscontrole

Voor de bepaling welke posten materieel zijn voor de oordeelsvorming over de getrouwheid van de verantwoording (jaarrekening) is in het Bado de basis vastgelegd. Het algemeen bestuur stelt de te hanteren goedkeuringstolerantie vast.

De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van getrouwheidsfouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers kan worden beïnvloed. De goedkeuringstolerantie is bepalend voor de oordeelsvorming, de strekking van de af te geven controleverklaring.

Volgens het Bado dient de door de accountant te hanteren goedkeuringstolerantie te worden vastgesteld op maximaal 1% van de omvangsbasis. Zoals ook in de nota van toelichting op het Bado is genoemd, wordt de omvangsbasis in zijn algemeenheid door de accountant gekozen, rekening houdend met de soort huishouding en de activiteiten van de organisatie waarvan de jaarrekening wordt gecontroleerd. De omvangsbasis voor gemeenten is in het Bado gedefinieerd als de totale lasten van de gemeente inclusief de toevoegingen aan de reserves.

Het Bado bepaalt dat de goedkeuringstolerantie ten aanzien van getrouwheidsfouten in de jaarrekening maximaal 1% van de omvangsbasis bedraagt. Ten aanzien van onzekerheden in de controle bedraagt de goedkeuringstolerantie 3% van de omvangsbasis. De consequenties van overschrijding van goedkeuringstoleranties laat zich in het volgende schema vertalen:

Goedkeuringstolerantie getrouwheid	Goedkeurend	Beperking	Oordeel-onthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% omvangsbasis)	$\leq 1\%$	$> 1\% < 3\%$	-	$\geq 3\%$
Onzekerheden in de controle (% omvangsbasis)	$\leq 3\%$	$> 3\% < 10\%$	$\geq 10\%$	-

Fouten (of het totaal van de fouten) die groter zijn dan 1% en/of onzekerheden die groter zijn dan 3% zijn worden in vaktermen 'van materieel belang' genoemd. Fouten (of het totaal van de fouten) die groter zijn dan 3% en/of onzekerheden die groter zijn dan 10% worden 'van wezenlijk belang' genoemd.

Het algemeen bestuur kan de goedkeuringstolerantie lager vaststellen. Dat betreft dan de totale jaarrekening, of een deelverantwoording van een dienst of onderdeel, waarover een aparte accountantscontrole wordt uitgevoerd. Het verlagen van de goedkeuringstolerantie kan als consequentie hebben, dat de accountant sneller een niet goedkeurende controleverklaring zal afgeven en dat de hoeveelheid uit te voeren controlewerkzaamheden door de organisatie en door de accountant zullen toenemen. Het voorstel is dat Zaffier hier geen gebruik van maakt. Dit betekent dat de accountant ten behoeve van de oordeelsvorming over de getrouwheid van de jaarrekening de bovenstaande in de tabel opgenomen wettelijk voorgeschreven minimum goedkeuringstoleranties gaat hanteren.

Rapporteringstolerantie getrouwheidscontrole

De rapporteringstolerantie is de tolerantie die uitgangspunt is voor het verslag van bevindingen (accountantsverslag). Volgens het Bado zijn de bedragen die de accountant hanteert ten behoeve van de rapportering in het verslag van bevindingen (accountantsverslag), de bedragen die voortvloeien uit de goedkeuringstoleranties. Bij overschrijding van dit bedrag vindt rapportering plaats in het verslag van bevindingen (accountantsverslag). Wanneer de rapporteringstolerantie gelijk is aan de goedkeuringstolerantie komen er alleen bevindingen in het accountantsverslag wanneer er geen sprake meer is van een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening. Het is daarom mogelijk dat gemeenteraden de rapporteringstolerantie strenger maken (lager dan 1% van de omvangsbasis).

Een lagere rapporteringstolerantie leidt in beginsel niet tot aanvullende controlewerkzaamheden, maar wel tot een uitgebreidere rapportage van bevindingen. De rapporteringstolerantie kan worden vastgesteld op een percentage van de goedkeuringstolerantie of op een maatschappelijk relevant geacht absoluut bedrag. De rapporteringstoleranties kunnen zich verder toespitsen op die elementen die het algemeen bestuur specifiek nader terug wil zien, zonder dat dit de controletoleranties zelf beïnvloedt. Voor de rapporteringstolerantie voor Zaffier wordt € 100.000,- voorgesteld.

Bijlage 1 Modelverantwoording (verplicht)

Verantwoordelijkheid dagelijks bestuur (DB)

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium.

In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het DB toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur (AB) vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving.

Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het algemeen bestuur op <datum> vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt <x>% (maximaal 3) van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € <x>.

Bevinding

Het DB is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties <niet> rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

De geconstateerde afwijkingen betreffen

-
-

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het AB aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het DB ook beschreven welke actie wordt ondernomen om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Bijlage 2 Samenvatting stappenplan begrotingsonrechtmatigheid

Het DB en het AB leggen in de financiële verordening vast op welke wijze om wordt gegaan met begrotingsonrechtmatigheden. Hieruit moet blijken hoe afwijkingen geïnterpreteerd worden in het kader van het uitoefenen van het budgetrecht door het AB. Begrotingsonrechtmatigheden die binnen de beleidskaders van het AB passen, moeten eveneens worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording (voor zover de verantwoordingsgrens voor afzonderlijk fouten of onduidelijkheden is overschreden), maar worden niet nader toegelicht in de rechtmatigheidsverantwoording.

Stap 1: omdat strikt genomen alle afwijkingen van de begroting (exploitatie en investeringen) begrotingsonrechtmatigheden zijn, deze verzamelen ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording door het DB. Bijvoorbeeld alle bestedingen boven het begrotingsbedrag zijn strikt genomen onrechtmatig.

Stap 2: beoordelen of het totaal aan afwijkingen, fouten en onduidelijkheden (ieder afzonderlijk) ten aanzien van het begrotings-, voorwaarden- en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium boven de door het AB vastgestelde verantwoordingsgrens komen.

Bij ja:

Stap 3: totaal van alle begrotingsonrechtmatigheden vermelden in de rechtmatigheidsverantwoording.

Stap 4: vaststellen en aangeven welke begrotingsonrechtmatigheden passen binnen het door het AB vastgestelde beleid. Deze begrotingsonrechtmatigheden moeten bij de toelichting op de baten en lasten in de jaarrekening en bij de programma's en investeringen meer uitgebreid worden toegelicht. In de rechtmatigheidsverantwoording wordt daarnaar verwezen.

Stap 5: resultaat: resterende begrotingsonrechtmatigheden in de rechtmatigheidsverantwoording toelichten. Hierover legt het DB in de rechtmatigheidsverantwoording verantwoording af en kan dit door het AB bij het debat en het besluit over het vaststellen van de jaarrekening worden betrokken.

Stap 6: overeenkomstig de afspraken met het AB aanvullende informatie opnemen in de paragraaf bedrijfsvoering.

Bij nee:

Stap 3: overeenkomstig de afspraken met het AB aanvullende informatie opnemen in de paragraaf bedrijfsvoering.

Bijlage 3 Beslisboom getrouwheid- en rechtmatigheidsbevindingen

